

FOAIA ILUSTRATĂ

În Monarchie: $\frac{1}{4}$ an fl. 1.50; 1 an fl. 6
În România: $\frac{1}{4}$ an lei 5.—; 1 an lei 20

Apare în fiecare Duminică

Redacțiunea și Administrațiunea:
Strada Măcelarilor Nr. 21

Anul I

Sibiiu, 24 Martie (5 Aprilie) 1891

Nr. 12

P a c e .

Prin jalousina crepețită,
Lucesce rață de lumină,
Ear' în odaie lîngă masă,
Un cap de fată se înclină.

În mânilor ferbinți de boală,
Și înaintea ei deschisă
O carte, 'n ea cu slove negre,
E patima lui Christ descrisă. —

Ciasornicul bătrân, cu sgomot
Își mișcă limba de aramă,
Pare-că-și bate joc de cucul
Ce stă deasupra lui în ramă

Și cântă răgușit, dar' sprinten,
Că sînt de noapte doispredede;
Pocnesce viu, apoi dispăre,
Dar' prin odaie tot mai trece

Din glasul seu un tremur gingaș...
Bolnavul trup se înfioară,
Privirea slabă-și caută sprigin,
O, cine sci, a câte-oară!...

„O, Christ al meu, pe fruntea-ți naltă,
Cad picuri mari din caldu-ți sânge,
Și mânilor-ți sînt răsognite,
Privirea ta mereu se frînge.

• Tu ai murit... O, ia-mi și mie,
Cu dragostea-ți nemărginită,
Durerile... Pleopa cade,
Pe fruntea albă, neteșită

De mîna morții, se întinde
Senin de veci... În luminare
Clipesce mucul de lumină,
Clipesce rar — apoi, dispăre....

1890 Martie.

Lucreția Suciu.

Poama nu totdeauna cade lîngă pom și aschia lîngă tăietor.

De Ioan Pop Reteganul.

(Urmare și fine).

În resmeliță revoluționarii din părțile Ciceului mai întău prinseră pe bocotanul Ursul și-l legară fedeleş până le-a da bani, bani mulți de aur și de argint și beuturi bune. Le-a dat bietul creștin ce a avut, dar' ei nu vrură să creadă, că

numai atăția bani are bocotanul Ursul, și-i tăiară capul. Pantilimon Ursuțul cu mumă-sa și cu multă lume erau în Ciceu ascunși de frica revoluției.

După-ce se liniști lumea și merse care pe la casele sale, Ursuțul era singur stăpân în casa lor, că, — deși mumă-sa trăia încă, — dar' n'ar fi dîs ceva împotriva voiei fiului ei pentru căt bine-i în lume. Drept, că cu resmelița li-se prădase multe de toate, dar' și aceea-i drept, că cu toată perderea avută, totuși ei rămăseră cei mai avuți în Giurgesci, ba nici în satele vecine, cale de trei zile giur împregiur, nu erau gazde mari ca ei, ca Ursuțul cu mumă-sa.

„Să te însori, dragul mamei“, dîse odată lelea Acsina, „să te însori să te ved' aședat; eu, scie Ddeu câte zile mai am, și n'ăș voi să es din lume până nu te sciu aședat. Și chiar de m'ar mai ține Ddeu zile cu păcate, sînt slabă, numai p'acasă mai pot mișca câte ceva, la hotar nu sînt în stare să merg, de când mă întristai după fie-iertatul tîu tată. La bogăția noastră trebuie găzdoaie cum eram odată, nu o babă neputincioasă, cum sînt ađi; uite, popa din Domocoșeni are fete, popa din Boiereni are fete, popa din Strambu și din Măgogia are fete, ori-care ar trage în casa noastră, că-i casă vîduțată și cinstită, du-te unde vrei și te aședă, să te sciu aședat“.

Așa grăi lelea Acsina, ear' fiul ei, Ursuțul, nu luă îndeșert vorbele mamei sale, cu atăt mai virtos, că ochise o fată din Corabia, care și ea-i făcuse cu ochiul și-i era dragă ca sufletul, că era frumoasă și drăcoasă. Deci merse la ea, o peți și o luă de nevastă. Nici nuntă ca a lor nu mai fusese pe apa Someșului, dar' nici miri ca ei nu aflai în șapte tîrguri. El înalt și spătos, și oacheș și chipeș; ea înaltuță, subțirică, albă roșcovană, cu ochii mieriuți și cu pîrul galbin până-n călcăie. El cu cioboate negre cu tureacul până dinsus de genunche, cu cioareci albi de habă, cu curea lată bumbită, cu pieptar lung până mai în genunchi tot mîtasă și bumbi, cu năframă de mîtasă la grumazi, cum nu mai avuse puiu de Român pe apa Someșului; ea cu ciobote roșii, cu crătînțe alese în forme, cu poale numa-n cheițe și-n ochișori, cu cămeșă cu pept ales din mîtasă, cum erau și mînecele, cu sgardă de husoși, taleri și galbeni

la grumazi, cu laibër de mătăasă neagră și cu pèrul pe spate; pe deasupra ea avea bondiță de miel negru blănită cu postav roșu, ear' el cojoc bogățesc, tot pene de mătăasă ca palma de mari, cumpèrat din tîrg dela Bistriță cu o sută de zloți.

Nunta ținu o săptămână întreagă, ear' după nuntă urmară tot zile d'albe, ca de nuntă, mai multă vreme. Toată împregiurimea vorbea de pă-rechea cea frumoasă și fericită, la tîrguri toți vreau sè o vadă, la moară numai despre ea se vorbea, în ședători 'i-se făcuse chiar cântece, încât ori-care fată își doria un bărbat ca Ursuțul și ori-care ficior o nevastă ca Irina Ursuțului din Giurgesci.

La câteva săptămâni după nuntă dă Dđeu și muri lelea Acsina și remâne Ursuțul gazdă de măganul lui. Acum însè erau slugile gazde, ear' el domn întreg. El poruncea, — când poruncea, — ce sè se facă și cum, ear' slugile făceau cum sciau și cum voiau ele. Dat-a Dđeu vremea eșitului la lucrul câmpului. Toată lumea era la câmp, numai Ursuțul sta acasă, umblând cu pipa de colea până colea, mai până la jupânul Itzig, care venise numai ast-toamnă în Giurgesci și ținea vinars, vin și tăbac; mai până la vale sè se scalde, mai până la moară în minciuni; mai mult sta însè p'acasă și vorbea în hârjete opșaguri cu cele femei, ce erau la lucrul pânzei și al lănei, că Irina încă era lucrătoare ca și el.

Așa-i trecu toată vèruța, ear' când fù toamna abia întră în ograda lui jumătate din bucatele și fênul ce intra de altădată; ce-i păsa însè lui? Era bogat și pace! Cu toamna deodată se începură și ospețele, mai la toate fu el nănaș, ear' unde nănășea el, se cunoscea că-i nuntă. Cinstia mireasa cu mâna plină. Unde din întemplantare nu era el nănaș, se cunoscea nunta cât de colea, era mai sărăcăcioasă, sè fi fost mirii cât de cu bună stare.

Așa merseră lucrurile câțiva ani de-arîndul, acasă vorbea numai opșaguri, în sat lua pe unii și pe alții în hârjete, ear' la câmp nu mergea, numai de dor; la nunți era fruntea mesei, lângă popa; la boteze ear' așa, la tîrguri mergea cu treabă și fără treabă, ear' la jupânul Itzig și de dece-ori pe di în casă, mai la un păhar de vin bun, mai după o țigară, mai la un păhăruț de vinars scump, că aducea Itzig anume beuturi scumpe dela oraș pe seama Ursuțului, că era bocotan Ursuțul, bocotan gălant, care bea popesce și plătesce boeresce. De plată nici-când nu întreba Itzig pe Ursuțul, scia el bine, că are cu ce plăti, și ce nu plătia ađi, plătia mîne ori poimîne, dar' neplătit n'a remâne.

Așa trecu di după di, săptămână după săptămână, lună după lună și an după an. Din an ce mergea 'i-se împuținau vitele și oile și caii; din an în an aduna tot mai puține bucate și mai puțin fên, dar' — copiii se îmulțiau, mai în tot anul copilul, până-când fù însurat de 10 ani avea 4 ficiori și 2 fete, ear' din vite-i mai rămăsese

pisica și cănele, moșia o lucra Itzig mai jumătate, dar' Ursuțul tot bea și trăia bine, ear' jupânul Itzig scria numai corigături de ale lui într'o carte afumată.

Din di în di scrisoarea se tot îmulția în cartea jupânului, dar' Ursuțul habar nu avea de scrisorile și de cărțile Jidanului, el mergea regulat în cărcimă și din ușa striga cu glas înalt:

Adă vin, că banii vin!

Ear' Jidanul nu 'i-ar fi stricat voia pentru cât bine-i în lume. Astfel trecu mulțoșoară vreme.

Într'o vară, colea pe timpul seceratului se bolnăvi Ursuțul rêu. Copilașii steteau lângă el și-l apèrau de musce cu o crenguță de răchită și-i mai dau din când în când câte o ulcică de apă din cofă; muierea Ursuțului cutriera satul, mai pe la fine, mai pe la cumetre sè capete leacuri Ursuțului și mîncare ei și copiilor. Nu aveau nici ce sè mînce! Bucatele li-se gătase din postul mare, ear' Itzig nu mai vrea sè le dee nimic pe credit, ba cerea cu toată gura datoria de până aci.

Câteva săptămâni zăcu Ursuțul pe pat, ear' când se mai ridică veni în ograda casei lui o comisie judecătorească, carea predete tot: casă, grajduri, șură, grădină, grânare, tot, tot, tot ce avea, jidanului Itzig, ear' Ursuțul cu muierea și cu copiii își luară bulendrele (hăinuțele slabe cum erau) și se traseră în colniță la un vecin, plângînd și dăolindu-se și bătîndu-se cu capul de păreți. Oamenii din sat unii îl compătimiau, alții điceau: așa le trebue, că nici unul n'a lăcomit sè și mai aibă ceva, ci numai sè mînce, ba așa de glupav mîncau averea remasă de bêtărni, de gîndeai că până-i lumea n'o sè o gate; la cei mai mulți le era milă de bieții prunci nevinovați. Acum începură și ei a lucra. Ursuțul, care nu mergea nici sè vadă ce-i fac lucrătorii lui, necum sè tragă odată cu coasa ori cu grebla; Ursuțul, care nu săpase în vieața lui mai mult decât doară câteva cuiburi de baraboi, acel Ursuț trebuia acum sè meargă în brazda altuia, sè lucre de dimineața până seara desculț și slab îmbrăcat, el, care numai cu ciobote până dinsus de genunchi era învêțat; Ursuțul trebui sè se îndestulească cu mîncare proastă ce o căpeta pentru lucru greu, el, care numai carne de puiu și de miel mîncea vara, ear' earna de vită și de porc; Ursuțul trebui sè se deprindă a bea apă clocită din fedeleș, care toată diulița zăcea la soare, el, care până într'aceea căuta vinul de vechiu și berea de proaspătă.

Nu mai în bunăstare nu era familia lui. Nevasta lui era, ca și el, goală și flămîndă când nu lucra în brazdă străină, ear' copiii trăiau din mila vecinilor și a creștinilor celor cu frica lui Dđeu, care milue pre cel năcjit.

După vara cea frumoasă vine toamna cea ploioasă, apoi earna friguroasă. Cum sè stee ei în șoprul desgrădit? Se duc la Jidanul, că casa din care-i scosese era goală, și-l rugară sè-i lase

să între în casă, să aibă unde ierna. Acela se arată milostiv, le dă nu numai casa cu grădina, ci și câteva bucățele de loc, dacă s'or obliga, că în toată săptămâna vor face o ȕi de lucru, adecă pe an 52 de ȕile de lucru. O robie aceasta, dar' ce s'-'i faci? Cine nu se năzuiesce să fie stăpân, trebuie să fie baremi slugă!

Se învoiră bucuros la acest tîrg, că mai bun nu puteau face. Și prinseră a munci cu toată inima de Luni dimineața până Sâmbătă seara, tot 1 ȕi pe seama Jidanului și 5 ȕile pe seama lor, pentru plată pe la alții, că ei nu aveau ce lucra pe seama lor. Ursuțul cât fû earna de mare nu aruncă sêcurea din mână, tăia lemne pe la alții, mai mergea în pădure, mai făcea pari de gard și de viie, destul că fără lucru nime nu-i mai vedea. Muierea lui torcea cânepă de a bocotanelor, adecă de a muierilor acelora, care înainte cu ȕece ani îi lucrau ei. Copiii cei mărișori încă făceau ce biată le ajungeau puterile, mai tăiau un lemnișor să pună după foc, mai adunau vre-o două aschii, și mai mult se jucau. — Așa trecu earna, dar' suflet de om n'a văduț pre Ursuțul în cărcimă, ba când trecea prelîngă ea, par'că fugea să nu-'i sară 'n spate. Câte un prieten de al lui din vremea când avea pe ce bea, văduțându-l trecênd prelîngă cărcimă ca glonțul din pușcă, îi cânta:

Pare-'mi rêu, vremea-'i târduțe,
Las' c'asa-'mi trebuie mie!

Dar' Ursuțul se făcea că nici nu-'l aude. Oamenii din sat, când dau în vorbă despre el, vorbiau cu oare-care milă. — „I-o îndreptat Dȕeu firea“, ȕiceau unii, „numai de 'i-ar ține-o Dȕeu“, rêspondeau alții. Și cine avea ceva de lucru bucuros îl chema, și la sêrbători îl cinstia cu lucruri de care el nu avea, ear' când fû primăvara toți îi arară bucățelele de loc ce le ținea dela Itzig pe ȕile de lucru.

Așa o mână el câțiva ani, și ear' începù a apuca câte la ceva; mai ântêiu la o purcică, din purcică la scroafă cu purcei, din scroafă cu purcei la o junincă și din junincă se treziră la vacă cu lapte, ba și vre-o câteva oi le dete Dȕeu pentru munca și trufărea de care se apucară, după-ce se văduțură odată ruinați.

Dar' când gândeai că o se apuce mai bine, Ursuțul din munca cea grea se bolnăvi și muri, ear' muierea lui remase cu atâta spuză de copil destul de rêu, chiar când nădejdea ridicării din ticăloșie era mai mare. Nu mult după Ursuțul muri și muierea lui, ear' copiii mêrunței fiind se împrașciară pe la cei creștini; cei mai mărișori ca sluguțe, ear' cei mai mici pe la neamuri, până vor fi baremi de umblat la gâsce buni.

Astfel s'a stîns Ursuțul cel bogat, fala satului, vestitul vălii Someșului, bocotanul de odinioară.

Doi ficiorași ce-'i avea mai mari, stătură ei prin Giurgesci slugi până erau cam de 15—16

ani și atunci, într'o primăvară își perdură urma. Nime nu auȕi de ei nimica, până le veni vremea tragerei de sorti. Atunci veniră de bunăvoie în satul lor, unde-'și aflară frații și surorile, neamurile și cunoscuții. La oaste nu-'i luară, dar' nici mulți pureci nu făcură prin Giurgesci. După-ce trecu asentarea, luară pre ceialalți doi frați cu ei și merseră de unde au fost venit, dar' la anul eară se reîntoarseră toți patru frații, bine hrăniți, bine îmbrăcați și cu bani frumoși în pungă. Și de câte-ori veniau, totdeauna cumpêrau câte ceva, unul o păreche de junci și-'i da în grija cuiva pentru plată, altul o delniță de loc, altul lemne de lucru, și preste câteva săptămâni mergeau eară de unde veniră cu banii.

Oamenii din sat se întrebau, că oare de unde aduc ei atâta potop de ban? Unii-'și dau cu părerea, că au aflat undeva o comoară și iau numai cu încetul din ea, alții credeau, că sînt amestecați cu ceva ceată de hoți de codru, ear' alții, — mai puțini, — ȕiceau că lucră și cruță, de aceea au ce au. Odată, când veniră eară din lume cu bani, îi luă primarul satului la întrebare: De unde au banii? Ear' cel mai mare din frați rêsponse:

„Ascultă, primar dumniata, cum am venit noi la bani. Noi am aflat o comoară, jupâne primar, o comoară scumpă, din care tot putem lua, cât vom fi cuminte și sănătoși, că tot nu se mai gată, o comoară fără fund am nimerit“.

„Unde-'i?“ întrebă primarul.

„Aici!“ rêsponse ficiorul, arêtându-'și mânilor. Apoi adause:

„Când ne-am zărăstit mai ântêiu cu frate-mio cel-ce-'i după mine, cu Toader, am mers ca slugi și ucenici la un drotar. El ne trecu în Moldova și ne învăță măiestria lui: a lega oale cu drot, a face zab, grătare, a lucra cu tinicheaua, a face oale, ulcele, coperișe de oale, lavoare și alte lucruri. La început ne plătia pentru-că-'i purtam negoțul în spate, după aceea ne plătia că ce-'i ajutam a construi vase din tinichea, ear' după-ce adunasem părăluțe și ne creduțurăm destoinici a lucra fără ajutorul lui, ne despărțirăm de stăpân, nu mai voirăm a sluji, ci prinserăm a munci pe seama noastră. Și am muncit, și am cruțat, și am adaus para la para, gologan la gologan, franc la franc, până era galbinul gata, ear' dacă vedeam odată galbinul în mână, nu ni-'l scotea nici cu patru boi; ear' când aveam 50—60 de galbini, veniam acasă cu ei și-'i băgam în pământ, dar' nu-i făceam grămăjioară în pământ, ci rêscompêram cu ei delniță de delniță pământurile ce le traficase tata, — fie iertat, — cu beutura lui. Așa ne stau lucrurile, jupâne primar“.

Auȕind primarul descoperirea aceasta se bucură mult, și în Dumineca cea mai deaproape descoperi poporului adunat înaintea bisericii modul, cum ficiorii Ursuțului fac bani și rêscompêră moșia înglodată de Ursuțul. După-ce pricepură Giur-

gescenii minunata măiestrie de a face bani, mulți din cei lipsiți se îmbiară de slugi și ucenici la fiii Ursuțului, ca să-i învețe măiestria de a afla comori, de a face bani. Și ei bucuroși îi învăța, dar' măiestria cruțărei nu de toți se leagă. Prin asta încă se adevărește ȱicala, că: mai lesne-'i de câștigat, decât de păstrat.

Astăzi toți patru ficii Ursuțului au case bune, moșii destule de mari, vite destule și muieri frumoase și harnice. De primăvara, din săptămâna Pascilor până toamna la ȱia

Crucii petrec acasă, poartă economia, seamănă cucuruzul, îl sapă, fac fânul, secără holdele, fac ogoară și seamănă semănătura de toamnă, apoi prouăd casa cu cele trebuincioase, și

Drot în spate,
Măi fêrtate,
Băta-n mână și la drum,
Foaie fragă,
Mândră dragă,
Eu mă duc te las acum!

și se duc și nu mai vin până vine și cucul cu primăvara în spate și cu șerparele tescuite de bani buni, nu de minciuni.

Apoi dreaptă-'i dar' ȱicala: Cum e tatăl așa și ficiorul? Cum e mama așa și fata? De multe-ori vedem din părinți buni, copii răi, dar' și din părinți răi, copii buni, că poama nu totdeauna cade lîngă pom și aschia lîngă tăietor!

Grigorie Gabrielescu ca Otello
în opera „Otello“ de Verdi.

Afrodita.

O povestire din vechia Elada. De Ernst Eckstein. — Traducere din nemțesce.
(Urmare).

Vorbind astfel, îi conduse de-a curmezișul prin curte până la oblongul, unde odinioară ședuse Lidianul. Odaia era destul de spațioasă și

luminoasă. Mobiliarul, adevărat, se restrîngea la cele neapărat trebuincioase. Dar' ce-'i păsa lui Acontios de covoare scumpe și de scaune de bronz cu picioare de panteră? Cu cât mai puțin sēmēna această odaie cu un domation, adecă cu o elegantă odaie din o casa de fruntaș din Atena, cu atât mai mult era avisat, să-'și caute adevărata podoabă a vieții în propriile creațiuni ale artei sale.

Suma, pre care o ceru Coronis pentru locuință și pentru întreaga întreținere, era atât de neînsemnată, încât el îndată se hotărî să primească. În grabă își făcuse socoteala, că cu banii ce-'i are poate astfel să s'ajungă pe mai mult de opt luni! Și câte de toate nu puteau să se întemple în acest timp!

„Sîntem dar' învoiiți!“ ȱise preotul. „Și acum, Acontios, — așa-'i că nu-'ți vei uita? — în casa lui Melanip afli ori-și-când un prieten, care te primesce cu brațele deschise! Rămăi cu bine, — să ai noroc în lucru și-'n plin să-'ți meargă toate planurile tale!“

El lăsă pre tinăr la noua sa gazdă. Acontios, după-ce odihni puțin, se duse în vecini să-'și cumpere cele trebuincioase. Sclavii neguțetorilor îi aduseră îndată cele cumpărate în noua sa locuință: lut, tot felul de vase, câteva bucăți de scândură și înainte de toate un bloc de marmoră, de mărimea unui

om, pre care-'l aședară în mijlocul odăii, între ușe și fereastră.

II.

După-ce tinărul își arangiase locuința cu cele mai neapărat trebuincioase, făcu o mică gustare și apoi se duse pe drumul cel mai scurt cătră

Strada Portului. Avea un dor nehotărît, de a revede pre grațioasa Neaira, pentru-că aici în această mahala îndepărtată, lipsit de prezența amabilului preot, care-l primise atât de părintește, se simția totuși cam părăsit. Dar' apoi mai înțelesese dela Coronis, că piața cea mare ovală, prin care trece strada, ar fi locul unde se adună numeroasele modele, care adese se îmbuldesc a-și oferi pictorilor și sculptorilor serviciile lor, dar' și cer să fie plătite cu bani grei. Opera, de care înainte de toate Acontios avea de gând să se apuce, îi stătea, de când cu călătoria pe mare la Halicarnas, în conturi hotărîte înaintea ochilor sei sufletesci. Numai cu încetul voia el să se apropie de culmile artei, și înainte de a se încerca să reprezente ce e fascinător și dumnezeesc-sublim voia să se deprindă a înfățișa ceea-ce este grațios. Chipul, pre care nu numai în spiritul seu îl plănuise, ci îl prelucrase chiar în amănunte prin diferite schițe, era figura unei păstorite, care, întorcându-se acasă, e întimpinată de cânele seu, căruia ea îi neteșce cu blândețe capul, precând el caută cu credincioșie la dînsa. Nu putea să fie lucru greu, așa credea Acontios, să afle unde

deva o ființă femeiască, care cât de cât se se apropie de prototipul, ce-i stătea înaintea ochilor lui sufletesci. Dus pe gânduri înaintă prin stradele înguste și unghiuroase până se vedu dintr'odată în imensa Stradă a Portului, care cu splendoarea ei bogată se întindea spre Ost, departe dincolo de piața oblongă până înspre câmp, formând artera principală a comerțului, a comunicațiunii și a îmbulzelei obicinuite în orașe mari, precând ocupațiunile mai liniștite ale orașenilor, și în deosebi afacerile administrative orașenesci și politice se concentrară mai mult în piață.

Cu ochi mari se uita Acontios la nenumăratele di- și trireme, care aruncaseră ancorele lor aici între puternicele zăgazuri de peatră ale portului, la frumoasele corăbii de comerț cu prora frumos sculptată, și colo în depărtare la pânzele lucitoare ale șaicilor de pescar, care mișunau cu sutele pe întinsul albastru al Archipelagului și al golfului încadrat cu coline. Corăbieri din toate părțile lumii cunoscute de atunci: Heniochi nă-tăvăloși, bărbați din Colchida îndepărtată, Fenicieni cu nasul acuilin, corect profilat și cu părul

negru ca corbul, marinari din Cilicia și comercianți mari din Egipt, șaicari, vîndători de poame și telali, toată această lume se înghesuia aici în lumina fulguitoare a soarelui, sau căuta adăpost la umbra lungului șir de case, care înfățișau un bizar amestec de vîlfă aristocratică și de tignă cetățenească: edificii pompoase de comercianți cu imense averi lîngă ospetării afumate și lîngă cărcime pline de oameni; palaturi lîngă șetre de zarafi.

Acontios căuta la acest spectacol variat cu interesul novitului; pentru-că la Atena, portul e foarte departe de centrul orașului și alte lucruri atrag acolo atenția privitorului.

El mergea tot înainte.

Lumea și împregiurimea deveni mai elegantă și mai puțin sgomotoasă. O stradă crucișe, la al cărui capăt se vedea laturea mareluu templu al lui Joe, părea a despărți partea sgomotoasă a Stradei Portului de partea mai liniștită și mai elegantă. O cărnitură a țermului făcea, ca între stradă și între corăbiile ancorate în port să se așeze un spațiu din ce în ce tot mai larg; corăbiile, care își aruncau aici ancorele lor erau numai puține; restul se compunea din șaici și lunturi pentru comunicațiunea locală și litorală în golf. Șiruri de platani și arțari umbriau aici și aceea parte a stradei, care nu căpeta umbră dela edificii.

Acontios avu acum pentru întêia-dată ocaziune să observe tinerimea din Milet la ea acasă. Departe de eleganța nepăsătoare a con-

vililor, pre care îi veduse ieri prin aleele vilei lui Conon, acești tineri se înfățișau din contră îmbrăcați cu o deosebită îngrijire și aveau în atitudinea lor întreagă ceva măsurat, aproape teatral.

Dincolo de strada curmezise, la o depărtare de vr'o sută de pași, vedu cam o jumătate de duzină de fete tinere, îmbrăcate în haine cu colori vii, ședend pe treptele unui monument de marmoră, încungiurate de vr'o deșce, doisprêdeșce tineri cu înfățișare aristocrată. Erau „buchetierele dela statua lui Creon“. Monumentul înfățișă adecă pre archonta de odinioară Creon, care în decursul celor cincisprêdeșce ani, cât îmbracă acest oficiu, edificase partea ostică, cea mai mare a Străzii Portului.

Sculptorul recunoscù în unul din ei pre sveltul și mintosul Oloros, care ieri după prânș în vila

Grigorie Gabrielescu.

lui Conon întăritase pre stăpânul vilei prin sarcasmul seu mușcător și produse astfel scenele neplăcute, ce urmară.

Când Acontios se apropia, ca să vadă nu cumva și Neaira se află între fete, — ceea-ce în adevăr nu era, — Oloros își întoarse capul. Un zimbet particular tradă, că și lui această întâlnire îi reamintesce cele întâmplăte ieri; dar' privirea, care pe un moment se oprî asupra feței tinărului sculptor, acoperite de o roșeață trecătoare, nu era neprietenoasă.

Acontios merse mai departe. După dece minute ajunse în Piața-cea-Mare, unde, după spusese gazdei sale, se aflau modelele. Fie că, frumoasele Milesiene, despre care visase Acontios, aflau în petrecerile voioase și plăcute din societatea oamenilor ca Conon o mai potrivită întrebuințare a timpului, decât în serviciile artistice la pictori și sculptori, fie că, părerea precumpănitoare a societății alese din Milet: că astfel de servicii plătite cu bani, ar fi desonestătoare, a străbătut și în șirurile modelelor; destul că numărul acelora, care aici se preumblau de braț prin boschetele de laur, era foarte mic, și puținele, de care dete Acontios, nu erau deloc potrivite scopurilor lui. Sau aveau trăsăturile molatece, tânjitoare ale femeii din Asia-mică, sau frumșetea cam austere, care puteau servi de model pentru o Heră, cel mult pentru o Pallas-Athene. Figuri gingașe, dar' vioi și sprintene, de care 'i-ar fi convenit lui, nu se afla nici una. Abia după o jumătate de oară sosi o blondă Lacedemoniană, care în adevăr era ceva unic în felul seu; ea 'i-s'ar fi potrivit de minune; dar' Phillis era atât de conscie de alesele sale însușiri, încât ceru o sumă horendă. Acontios nu cuteza să-i ofere ceva mai puțin, mai ales că și mai puținul acesta ar fi trecut preste puterile sale.

„Nu mai sînt și altele?“ întrebă el pre o Rodiană palidă și cam uscățivă.

„Nu“, răspuse fata; „dar' pare-mi-se, că sîntem destule“.

(Va urma).

Grigorie Gabrielescu.

Tenorul dela teatrul S. Carlos din Lisabona.

(Cu două ilustrațiuni).

Despre artiștii cântăreți și dramatichi români de prin străinătate am avut în anii mai din urmă adese-ori ocașiune să citim sciri interesante prin presa străină și română și mult ne-am bucurat și ne bucurăm de succesele și triumful lor, pentru-că o parte din strălucirea, cu care ei se încungiură ca indiviși, se răsfrînge și asupra poporului din al cărui sin au eșit. Și când aș aușim despre isbânșile artiștilor români în străinătate, ca să nu mai amintim de astădată despre vrednicii artiști, care își pun talentele lor în serviciul artei la ei acasă, ne pare o poveste din alte lumi: că nu mai departe decât cu vr'o 80—100 de ani, Români în general nu numai nu erau considerați ca dăruiți de natură cu aptitudini literare, științifice și artistice, ci chiar ei înșiși ajunseră a se con-

sidera pre sine ca o rasă inferioară, cu a cărei limbă, obiceiuri și aptitudini a se mândri nu le prea trecea prin minte, mai ales acelora, care se ridicaseră ceva mai sus pe scara vieții sociale, de unde urmă, că se privia ca un semn de o creștere mai aleasă a nu se da de Român și a nu vorbi românește, ci grecesce, franțozesce, nemțesce sau unguresce. Ce îmbucurătoare schimbare în cele câteva decenii dela începutul secolului încoace! Un E. Rădulescu, C. Negruzzi și V. Alexandri, un Bolinteanu și Eminescu, un M. Milo și C. Pascali împreună cu alții, răposati și în vieață, și împreună cu vitejii dela Plevna și Rahova, au făcut, fiecare în cercul seu de activitate, ca numele de „Român“ să fie cinstit acasă la ei și amintit cu cinste afară de marginile țerilor locuite de ei.

Unul dintre artiștii în vieață, care are și el o frumoasă parte la răspândirea prin lume a unei mai bune opinii despre Români, este al cărui portret îl prezentăm aș cititorilor nostri:

Tenorul Grigorie Gabrielescu, de present angajat la marele teatru S. Carlos din Lisabona. Numărul tenorilor de adevărată valoare artistică nu este prea mare, cu atât mai mult ne bucurăm, că unul din cei mai aprețiați este Român. Ori pe unde a cântat până acum tinărul tenor Gabrielescu, fie la Treviso, Triest, Sevilla, fie la Florența, Genua, Montevideo sau la Milan și Lisabona, preste tot locul dînsul s'a arêtat cântăreț de prima ordine, care interpretă cu adevărat sentiment artistic nu numai operele celebre ale măiestrilor italieni ca Verdi, Galignani, Ponchielli, ci și ale celor germani ca Wagner ș. a. Diare italiene, spaniole, portugeze și americane ca: „Il Cittadino di Trieste“, „O Globo“, „Gazeta de Portugal“ și revista „A Arte Muzical“ din Lisabona și „Correio de Mancha“ ș. a. sînt unanime în judecata lor: că „tinărul cântăreț, care a sciut să facă, ca publicul primului teatru liric din lume (cel dela teatrul „della Scala“ din Milan) să-l primească cu ovațiuni colosale“, prin rolurile dînsului din Rigoletto, Gioconda, Nestorio, Faust, Regele din Lahore, Aida, Hugenoi, Otello, Vasul Fantasmă ș. a., „s'a arêtat totdeauna prin talentul seu superior a fi un artist de prima ordine, un cântăreț sublim și un actor distins și corect“. Și ceea-ce este mai mult, nu numai artistul, ci și o mul este laudat întrînsul, pentru-că earăși opinia publică îi relevă afabilitatea, cultura sa aleasă intelectuală și socială caracterul seu franc și leal, care captivează dela prima întâlnire.

G. Gabrielescu s'a născut în Craiova la anul 1859 din o familie distinsă română. Fiind băiat talentat fusese designat de părinți pentru cariera juridică. Vocațiunea lui pentru artă însă a dispus altfel. Încă băiat fiind se făcuse remarcant prin frumoasa sa voce în corul bisericei catedrale din acel oraș, și după-ce la anul 1879 se duse la Bucuresci pentru a-și urma studiile juridice, soartea lui artistică s'a decis. Cercetând și cursurile de canto la conservator, a avut ocașiune a participa și la reprezentații teatrale și atras de farmecul teatrului, dînsul a abandonat cu desăvîrșire cariera de jurist și s'a dedicat cu trup și cu suflet carierei de artist. Debutul 'l-a făcut în operele „Pepelea“, „Rosa magică“, „Beizadea Epaminonda“ și „Hatmanul Baltac“ și a fost de public cu entusiasm aplaudat. Vocea lui excelentă 'i-au neteșit în curênd calea cătră opera serie. În „Linda de Chamounix“, în „Traviata“, unde a cântat la Bucuresci cu celebra A. Patti, și în „Faust“, în care a cântat cu Elena Theodorini, dînsul a dovedit, că acesta este terenul adevărat și potrivit vocii și talentului seu. Angajat mai în urmă de impresariul italian Piontelli și-au început înainte cu vr'o cinci ani turneul seu artistic prin orașele amintite și cum țice revista „A Arte Muzical“: „Gratie vocii sale de o admirabilă frumșeță și talentului seu excepțional, extraordinar pentru vârsta sa, el dobândi un renume

astfel, că impresarii primelor teatre lirice 'și-l disputau unul altuia ca pre o celebritate'. Cu drept cuvânt adaugă dar' aceeași revistă: „Hotărît, România a perdut în Gabrielescu poate un avocat mediocru, dar' lumea a dobândit un mare artist cântăreț“. — Și noi regretăm, că asemenea artiști nu află la ei acasă condițiile priincioase pentru exercitarea artei lor, cu care în mod însemnat ar contribui la ridicarea și mai cu spor a nivelului cultural a connaționaliilor lor.

Literatură și știință.

— „Din trecutul Silvaniei“. Legendă de Victor Rusu, profesor, a apărut în Gherla. Editura cancelariei Negruțiu. 1889. Cuprinsul: Dedicățiunea; prevorbirea; excursiunea; păstorul; privighetoarea codrului; pe ruinele unui castru și castel străvechiu; un bujor de copilă; geniul nopturn; invocațiunea; furtuna; lilia Silvaniei; o noapte în Salnec; jocuri naționale; distracțiuni și revelațiuni; concertul; Isigii; care în cătro; sorioara florilor; o legendă din bătrâni; despărțirea; dorul; Sibila; morbul; revederea; lupta; odinioară și acum; reîntoarcerea. Prețul 1 fl. v. a. — **Petale**, se numește un volum de povești, publicat de dl. Caton Theodorian la Craiova. Novelele se întrodue prin o „Scrisoare către autor“ de dl. A. Macedonsky. — „Sărutările“, de Ioan Second, traducere de I. Spartali, au apărut în un elegant volum, ediție de bibliofil, la București. Se poate procura dela redacția diarului „Adevărul“ pentru prețul de 2 lei. — Din valoroasa lucrare a dlui A. D. Xenopol: „**Istoria Românilor**“ a eșit de sub tipar volumul al IV-lea. (Dela Mateiu Basarab și Vasilie Lupu până la Fanarioti.) — **Icoane**, este titlul unui volum de versuri realiste ale poetului D. Teleor. Volumul apare în ediția tipografiei Săvoiu din București. — **Chestiunea filoxerei**. Un cuvânt către protectorii și cultivătorii de vii, s'a publicat la București în o mică broșură, de dl. V. Păcățianu. — „**România Viitoare**“ este numele unui nou diar, care va apăre în limba română la Paris, cu începere dela 3/15 Maiu a. c. — **Sedințele societății geografice române** s'au ținut la 3 Martie și zilele următoare în București, sub presiul Regelui, fiind prezenți principele de coroană Ferdinand, presidentul consiliului de ministri, ministrul de culte și instrucție publică, mai mulți generali și un număr public de domni și doamne din societatea aleasă a capitalei. După darea de seamă anuală și a raportului situațiunii financiare au urmat unele din conferențele literare anunțate și de noi în Nr. 8, ear' în ședința a 2-a s'au acordat premiile, menite a fi distribuite în această sesiune pentru lucrări de cuprins geografic. Anumit: Premiul „General G. Manu“ s'a acordat lui Pandele Georgescu pentru o lucrare asupra județului Teleorman; premiul „Grigore Gozadini“ dlui C. Gheorghiu, profesor în Piatra, pentru o lucrare asupra județului Neamțu; premiul „Ioan Fētu“, (550 franci), dlui V. Iorgulescu, profesor, pentru dicționarul geografic al județului Buzău. Regele Carol a promis a tipări cu spesele sale cele 3 volume, care compun această lucrare. A urmat apoi în această ședință și în cea următoare celelalte conferențe, care toate au fost ascultate cu viu interes. A. S. R. principele Ferdinand a oferit și dînsul un premiu de 1000 franci pentru cel mai bun dicționar geografic al județului Bacău.

Economie.

— **Reuniunea agricolă română** din comitatul Sibiului a ținut la 22 Martie o întrunire agricolă foarte bine cercetată în comuna Sadu. În vorbirea de deschidere dl. D. Comșa, profesor la seminarul „Andreian“ din Sibiu,

care a înlocuit pre absentul president, arătând scopul reuniunii și lucrarea, prin care ea a încercat până acum să contribue la realizarea lui, a continuat a vorbi despre ținerea vitelor și despre trifoiu. La discuțiunea ce s'a încins în giurul acestor două cestiuni a participat cu viu interes și proprietarul țeran G. Dordea, care în limbajiu frumos popular a expus din propria practică, foloasele, ce le pot trage ca economi din îngrijirea vitelor și din cultivarea trifoiului. — Aceeași reuniune va arangia la 7 Maiu st. n. a. c. o **exposiție de vite** în comuna rurală Tilișca. Scopul este a se contribui și prin astfel de expoziții la înaintarea economiei de vite. La expoziție se vor primi de astădată numai vite cornute, cu excepția caprelor, din comunele învecinate. Pentru cele mai frumoase și mai bine ținute vite se vor distribui douăzeci-și-unu de premii în suma totală de 65 fl. v. a.

De toate și de pretutindeni.

— **La ovațiunile** aduse capilor români bisericesci pentru atitudinea lor resolută în casa magnaților din Budapesta în contra proiectului de lege despre asilele de copii, s'au alăturat și damele din Arad, trimițând o gratulare de aderență provădută cu 24 subscrieri. — **În contra memorandului** studenților dela universitatea din București, în care aceștia se ocupă cu starea creată Românilor din țerile coroanei ungare, pentru a atrage asupra ei atenția lumii europene „neoficioase“ și nepreocupate, au hotărît o parte a tinerimii maghiare dela universitățile din Cluj, Budapesta și dela academia de drepturi din Pojon, cărora s'au alăturat și studenții maghiari din Viena ș. a., să publice un contra-memorand, cu scop de a arăta, că nedrepte ar fi învinuirile ce se fac stăpânirii maghiare. Studenții din Cluj cu ocașiunea consultării asupra acestei afaceri au mai pus pupază pe colac: au sfîrțicat adecă în public memorandul bucureșcean și l'a ars dimpreună cu mai multe exemplare ale diarelor românesce „Tribuna“ și „Gazeta Transilvaniei“. — Putem după această pornire să ne închipuim, în ce ton va fi redactat și de ce cuprins va fi contramemorandul D-lor. — **Iubileul de 25 ani al Academiei române**. Biroul Academiei a îndreptat către toți membrii ordinari, onorari și corespondenți următoarea invitațiune.

Academia Română.
Nr. 5660.

București, 7/19 Martie 1891.

Stimate domn și coleg!

La 1/13 Aprilie viitor se împlinesc 25 ani dela decretul, prin care Locotenența Domnească dela 1866 a promulgat regulamentul pentru formarea Societății literare române, care s'a transformat în Academia română de adî.

Academia a hotărît a sërba la ziua numită aniversarea împlinirii unui pătrar de secol de existență printr'o ședință solemnă și printr'un banchet.

Avem onoare a Vê ruga să binevoiți a lua și D-Voastră parte la această sërbară a Academiei noastre, care se mândrește de a Vê numera printre membrii sei.

Vê rugăm să binevoiți a ne înștiința până la 15/27 Martie despre participarea D-Voastre și să primiți încredințarea prea distinsei noastre considerațiuni.

Presidentul
Hașdeu.

Secretarul general
D. Sturdza.

Cronica săptămânii.

— Mișcarea încontra prefacerii administrațiunii comitatense în administrațiune de stat ia din ce în ce dimensiuni mai mari. Astfel sînt convocate meetinguri de protestare în Turda, Cluj și Alba-inferioară, și e foarte probabil, că protestele se vor mai spori. — Casa

deputaților se va întruni earăși în ședințe regulate la 13 Aprilie și, după-cum se scrie, îndată în ședințele următoare se va ocupa cu proiectele de lege despre organizarea judecătoriaților și a procuraturilor de stat și despre redactarea depositelor cărților funduare, ear' proiectul despre reforma administrativă deabia va pute ajunge la desbatere prin luna lui Maiu. — Români sătmăreni și selăgieni au decis în conferința lor ținută în Baia-Mare la 17 Februarie trimiterea unei reprezentațiuni ministrului de culte și instrucțiune, Albin Csáky, în cauza catedrelor de limba și literatura română și a religiei greco-catolice dela gimnasiile din Baia-Mare și Sătmăr, precum și în cauza altor institute culturale-naționale române. În reprezentațiunea, ce tocmai se publică, se protestează în contra procederii ministrului de culte și instrucțiune în cauza catedrelor numite, se arată vătămarea ce s'ar fi făcut legii prin procederea în cauza gimnasiului din Beiuș și a școalelor române gr-cat. din Nir-Adon, Aciad și Abran, și se cere organizarea de nou și dotarea corespunzătoare a acelor catedre conform legii, conform recerincțelor pedagogice și conform demnității națiunii române, precum și delăturarea dispozițiilor volnice, făcute în cauza gimnasiului și a școalelor numite. — Dieta imperială din Austria e convocată pe ziua de 9 Aprilie, ear' primirea la Curte pentru ascultarea mesagiului de Tron va fi la 11 Aprilie. President al casei-seniorilor e numit contele Trautmannsdorff. — Pertractările asupra convenției comerciale între Austro-Ungaria și Germania, după conferențe de luni de zile, a dus în fine lucrul la o deslegare multămitoare, stabilindu-se un tractat tarifar complet, deși acesta nu se va prezenta încă dietelor imperiale spre ratificare, ci va servi numai ca basă pentru negocierile convenționale cu alte state. Germania a acceptat o vamă de 3.50 marce pentru cerealele noastre, pe de altă parte Austria a făcut Germaniei concesiuni în privința reducerii vămurilor pe produsele industriale germane. — Pentru iubileul de 25 ani de domnie al regelui României Carol I., nu se vor face invitațiuni speciale curților europene. Despre aceasta a înștiințat ministrul de externe al României, prin o notă circulară, pre toți ministrii plenipotențiarilor a țerei de pe la curțile străine. Această fără îndoială cu scopul de a preîntimpina diversele combinațiuni politice, ce s'ar face din cauza prezenței oaspeților înalți la sêrbarea iubilărilor a regelui român. — O senzație extraordinară a produs nu numai în Bulgaria, ci și în cealaltă lume omorul ministrului bulgar de finance Beltceff, întâmplat la 28 Martie la Sofia lângă grădina publică de acolo. După o ședință a consiliului adevăcă toți ministrii făcără o preumblare pe strada principală și după oarele 7 seara ministrii Stambuloff și Beltceff, urmați de un gendarm, voiau să se întoarcă acasă. Când ajunseră într'un loc cam întunecos în apropierea grădinii orașului,

patru indiviși le eșiră în cale și deteră câteva împușcături, prin care Beltceff fu rănit de moarte. Atentatorii scăpară cu fuga prin parcul întunecos. Se dă cu socoteala, că atentatul a fost în realitate îndreptat în contra lui Stambuloff. La început se credea, că motivul acestei fapte grozave ar fi răzbunarea personală, acum tot mai cu hotărîre se susține, că atentatul este un atentat politic. S'a pus de guvern un premiu de 20.000 franci aceluia, care va da indicii sigure pentru urmărirea atentatorului; până acum însă prelungă toate precauțiunile luate n'a succes a scoate nimic la iveală. În Bulgaria domnesce de altcum liniște.

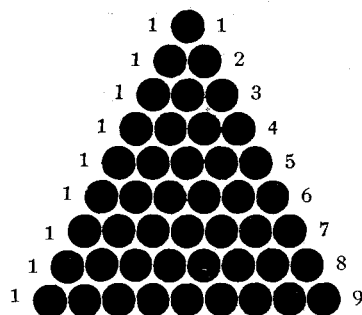
Deslegarea ghiciturii din numărul 10 este: Transilvania, Elisei, Român, Ursa, Activ, Rafael, Ici, Ovês, Aurelian (Adrian), Pustia (Poiana), Nabuchodonosor, Advocat. Inițialele celor fără soț dau cuvântul: Traian, ale celor cu soț: Europa; literele din urmă citite de jos în sus: Transilvania.

Deslegări nimerite ni-au trimis: Petru Rimbaș, Brad; Ioan Munteanu, Cugieru; Ioan Popoviciu, Caransebeș; S. Pușcariu, Brașov; D. Făgărășan, Gherla; D. Munthiu, Poiana; Mariți Aiteanu, Hăghig; Emilia Cupcea, Șieu-Măgheruș; Susana Pop, Blaj; Aron Șerbu, Poiana;

La sortire s'a tras numele d-lui D. Făgărășan din Gherla, căruia s'a dispus a se trimite colecția de cărți din editura Institutului Tipografic.

Piramidă magică

de Anița Lazar.

Punctele sânt a se înlocui prin litere, din care se vor forma cuvinte cu înțelesul amintit mai jos astfel, că silaba sau cuvântul din rândul al doilea, care cuprinde în sine litera din rândul prim, să se cuprindă în toate cuvintele următoare:

Piramida va cuprinde dar': dela 1—1 o literă din alfabet; dela 1—2 un cuvânt unisilab, folosit mai ales pentru lucrări literare și științifice; dela 1—3 un conume românesc; dela 1—4 o dignitate bisericească; dela 1—5 numele unui arhieru român; dela 1—6 un nume biblic; dela 1—7 numele unuia din faraonii egipteni; dela 1—8 persoane mitice, amintite în Odiseă; dela 1—9 o regină a Egiptului.

Cu l-a Aprilie v. 1891

se începe

Abonament nou

la

„FOAIA ILUSTRATĂ“.

Abonamentele se fac cu multă înlesnire atât în monarchie, cât și în România prin mandate postale (*Posta-utalvány — Post-Anweisung*).

Se recomandă abonarea timpurie pentru regulata expediție a foii.

Domnii abonenți sânt rugați a ne comunica eventual prelungă localitatea unde se află și **posta ultimă**; ear' domnii abonați vechi spre ușurare pôt lipi pe mandatul postal **adresa tipărită** dela fâșiile, în care li-s'a trimis foaia până acuma.

Administrațiunea „Foaiei Ilustrate“.

Exemplare complete dela începutul anului se mai pot căpeta la administrațiune.

Editura Institutului Tipografic, societate pe acțiuni în Sibiu. — Redactor responsabil: Dr. D. P. Barcianu.

Tiparul Institutului Tipografic, societate pe acțiuni în Sibiu, sub responsabilitatea lui Ioan Popa Necșa.